

**Уманський національний університет садівництва
факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин
кафедра овочівництва**

Назва курсу	Овочівництво
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин
Освітня програма	Захист і карантин рослин першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин
Загальна кількість кредитів ЄКТС/ годин	3/90
Викладач	Галина Яківна Слободяник
Профайл викладачів	https://ovochi.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobbitniki/slobodjanik-galina-yakivna.html
Контактний тел.	(04744) 3-40-82
E-mail:	ovochi@udau.edu.ua
Сторінка дисципліни у Moodle	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=804
Консультації	Щосереди з 16.00. по 17.00 в аудиторії №83 корпусу № 1

1. Анотація до курсу

Мета курсу — здобути глибокі теоретичні знання та набути практичні навички з організації овочівництва як виробничої, так і наукової галузі, розробка основних технологічних заходів оптимізації умов вирощування овочевих рослин з урахуванням їх специфіки, агробіологічних вимог та на сучасному етапі розвитку економіки України. Овочівництво є обов'язковою дисципліною, яка спрямована на підготовку фахівців і закріплення таких програмних результатів навчання як, розуміння особливостей, сутності та принципів організації овочівництва відкритого і закритого ґрунту; знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій пов'язаних з овочевими рослинами. Дана дисципліна поліпшує формування фахових компетентностей як здобувачів вищої освіти спеціальності Захист і карантин рослин так і інших фахівців агрономічного спрямування. **Програмні результати навчання:** ПР 1.

Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агроценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття. ПР 2. Володіти знаннями з професійних дисциплін в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи за спеціальністю захист і карантин рослин. ПР 3. Уміти складати технологічні карти для організації заходів із захисту рослин, використовуючи знання з спеціалізованих дисциплін. **Компетентності:** ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій для професійної діяльності. ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку. ЗК 5. Здатність працювати в команді. ФК 1. Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування продукції рослинного походження. ФК 2. Здатність виявляти, локалізувати і ліквідувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи. ФК 3. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.

2. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	лабораторні заняття	самостійна робота/індивідуальні завдання
К-сть годин	30	28	30/32

3. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Обов'язковий\вибірковий
2021	3	Захист і карантин рослин	2 (скорочений термін навчання на базі ОР молодший бакалавр)	Обов'язковий
	5		3 (повний термін навчання на базі повної середньої освіти)	

3. Структура дисципліни

Тема, план	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література/ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вага оцінки
<p>Тема 1. Овочівництво як наукова і виробнича галузь рослинництва та її завдання. Загальна характеристика овочевих рослин:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історія розвитку овочівництва; – виробниче і наукове значення галузу; – стан галузі овочівництва в Україні і світі; поживна і лікувальна цінність овочів. 	Лекція F2F	Презентація	3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15, 20, 21, 22, 23, 29, 40, 41, 43, 68, 72, 84, 57, 58, 80	Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год	
<p>Тема 1. Біолого-виробнича класифікація овочевих рослин:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначити належність овочевих рослин до виробничо-біологічної групи і ботанічної родини; – визначити, до якої групи належать ці рослини за тривалістю життєвого циклу, а також географічні центри походження диких родичів сучасних овочевих рослин цієї групи за М.І. Вавиловим; – розглянути і описати зовнішні ознаки продуктивних органів (розмір, форму, характер поверхні, забарвлення), замалювати маловідомі продуктивні органи, зазначити, в якій стиглості і в якому вигляді ці овочі споживають; – за Реєстром сортів виписати рекомендовані для вирощування в Україні сорти овочевих рослин цієї групи. 	Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F	Практикум з овочівництва, атлас овочевих рослин, Реєстр сортів рослин сільськогосподарських рослин, рекомендованих для вирощування в Україні натуральні і консерванті зразки овочів	44, 45, 3, 18, 28, 47, 49, 33, 30, 36, 37, 38, 59, 60, 69, 77, 78	Складання тематичної таблиці встановленого зразка з описом овочевих рослин 4 год	
<p>Тема 2. Вимоги овочевих рослин до умов вирощування, методи їх оптимізації у відкритому і закритому ґрунті</p> <ul style="list-style-type: none"> – поживний режим і способи його регулювання у відкритому і закритому ґрунті; водний режим і способи його регулювання у відкритому і закритому ґрунті; – тепловий (температурний) режим і способи його регулювання у відкритому і закритому ґрунті; – світловий і повітряно-газовий режими і способи їх регулювання у відкритому і закритому ґрунті 	Лекція F2F	Презентація	1, 2, 5, 8, 1, 14, 17, 20, 23, 25, 26, 27, 29, 32, 35, 42, 44, 45, 46, 50, 55, 71, 73, 76, 83	Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год	

<p>Тема 1. Овочівництво як наукова і виробнича галузь рослинництва та її завдання. Загальна характеристика овочевих рослин. Вимоги овочевих рослин до умов вирощування, методи їх оптимізації у відкритому і закритому ґрунті.</p>	<p>Семінарське заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Конспект лекцій, підготовлений опис класифікації овочевих рослин</p>	<p>3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15, 20, 21, 22, 23, 29, 40, 41, 43, 68, 72, 84, 57, 58, 80</p>	<p>Перевірка підготовки до тестового контролю за темами 1, 2</p>	<p>Вирішення тестів 6-10 балів.</p>
<p>Тема 3. Класифікація і конструкції культивацийних споруд та видів утепленого ґрунту - фрагменти малогабаритних укриттів та види утепленого ґрунту - класифікація споруд закритого ґрунту, – загальна характеристика плівкових теплиць – загальна характеристика зимових теплиць – обігрів споруд закритого ґрунту</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>Презентація</p>	<p>44, 45 11, 16, 35, 61, 75</p>	<p>Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год</p>	
<p>Тема 4. Технологічні прийоми вирощування овочевих культур. Насіння. 1. Сівозміни і культурозміни в овочівництві. Періодичність збирання врожаю. Механізоване збирання овочів, товарна доробка зібраного врожаю за стандартами якості продукції овочівництва, вимоги до її зберігання і переробки. 2. Насіннєве і вегетативне розмноження овочевих рослин. 3. Розсадний спосіб вирощування овочевих рослин</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>Презентація</p>	<p>44, 45, 3, 8, 9, 14, 15, 20, 24, 31, 32, 34, 51, 55, 65, 67, 71, 79</p>	<p>Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год</p>	
<p>Тема 4. Опис морфологічних ознак насіння овочевих рослин та складання гербарію: – розглянути зразки насіння овочевих рослин, звернути увагу на їх розмір, форму, характер поверхні, забарвлення (окомірно і користуючись оптичними приладами). Зразки подаються у пробірках з етикетками; – виготовити колекцію насіння на аркушах щільного паперу. Розмістити насіння овочевих рослин за ботанічними родинами, зазначити латинську назву виду; – описати морфологічні ознаки і біологічні особливості насіння овочевих рослин.</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна і групова робота) F2F</p>	<p>Практикум з овочівництва. зразки насіння</p>	<p>44, 45, 3, 8, 9, 14, 15, 20, 24, 31, 32, 34, 51, 55, 65, 67, 71, 79</p>	<p>Виготовлення гербарію, опис насіння 2 год</p>	<p>Опитування 3-4 бали</p>

<p>Тема 4. Розрахунок площі живлення і норми висіву насіння овочевих рослин: — ознайомитись з методиками розрахунків площі живлення і норми насіння овочевих рослин за підручником, посібниками, методичними вказівками; — відповідно до індивідуального завдання: а) обчислити площу живлення рослин за широкорядного, стрічкового, квадратного і квадратно-гніздового їх розміщення; б) розрахувати за обчисленою площею живлення кількість рослин на 1 га, на 1 м², на одне рамомісце; в) розрахувати норму сівби насіння за заданою кількістю рослин на одиницю площі у відкритому і закритому ґрунті за умови вирощування з проріджуванням і без проріджування рослин.</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овочівництва</p>	<p>44, 45</p>	<p>Розрахунок практичних завдань 2 год</p>	<p>Вирішення задач 2–3 бали</p>
<p>Тема 4. Технологія вирощування розсади овочевих рослин: — розрахунки потреби в розсаді овочевих культур відкритого ґрунту — визначення необхідної площі культивацийних споруд для її вирощування.</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овочівництва, методичні вказівки</p>	<p>44, 45 5, 7, 8, 12, 17, 19, 24, 32, 35, 44, 45, 47, 53, 55, 61, 71, 72, 79</p>	<p>За умовою індивідуального завдання розрахувати потребу розсади, площу культивацийних споруд для її вирощування, строки сівби, пікіровки і висаджування 2 год</p>	<p>Вирішення завдання 3-5 балів</p>
<p>Тема 5. Біологічна характеристика і технологія вирощування капусти білоголової. — морфо-біологічні особливості капусти білоголової; — сорти, гібриди капусти білоголової; — вирощування розсади капусти ранньостиглої, середньо- і пізньостиглої; — технологія вирощування і збір врожаю капусти білоголової ранньо-, середньо і пізньостиглої.</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>Презентація</p>	<p>5, 7, 8, 12, 17, 19, 24, 32, 35, 44, 45, 47, 53, 55, 61, 71, 72, 79</p>	<p>Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 6 год</p>	
<p>Тема 5. Розробка технологічної схеми вирощування розсади капусти білоголової ранньостиглої</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овочівництва, методичні вказівки</p>	<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 32, 44, 45, 47, 48, 55, 69, 70-74, 79, 82-84</p>	<p>За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування розсади капусти білоголової ранньостиглої у плівковій теплиці 4 год</p>	<p>Вирішення завдання 1,5-2,5 бали</p>

<p>Тема 5. Розробка технологічної схеми вирощування капусти білоголової ранньостиглої у відкритому ґрунті</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овоочівництва, методичні вказівки</p>	<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 32, 44, 45, 47, 48, 55, 69, 70-74, 79, 82-84</p>	<p>За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування і збирання врожаю капусти білоголової ранньостиглої 2 год</p>	<p>Вирішення завдання 1,5-2,5 бали</p>
<p>Тема 5. Розробка технологічної схеми вирощування капусти білоголової пізньостиглої у відкритому ґрунті</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овоочівництва, методичні вказівки</p>	<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 29, 32, 44, 45, 47, 48, 55, 69, 70-74, 79, 82-84</p>	<p>За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування і збирання врожаю капусти білоголової пізньостиглої розсадним або безрозсадним способом 2 год</p>	<p>Вирішення завдання 2-3 бали</p>
<p>ЗМ 3. Овочеві культури групи капустяні</p>	<p>Семінарське заняття (індивідуальна робота) F2F</p>		<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 29, 32, 44, 45, 47, 48, 55, 65, 66, 69, 70-74, 79, 82-84</p>	<p>Самостійна підготовка до модульного контролю</p>	<p>Усна відповідь, тестові завдання – 7–10 балів</p>
<p>Тема 6. Біологічна характеристика і технологія вирощування помідора – морфо-біологічні особливості помідора; – сорти, гібриди помідора; – вирощування розсади помідора ранньо-і середньостиглого; – технологія вирощування помідора розсадним і безрозсадним способами, збір врожаю.</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>Презентація</p>		<p>Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 4 год</p>	
<p>Тема 6. Розробка технологічної схеми вирощування помідора розсадним та безрозсадним способом</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овоочівництва, методичні вказівки</p>	<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 27, 32, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 69, 70-74, 79, 82-84.</p>	<p>За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування і збирання врожаю помідора у відкритому ґрунті розсадним або безрозсадним способом 2 год</p>	<p>Вирішення завдання, 2-3 бали</p>

<p>Тема 6. Розробка технологічної схеми вирощування помідора у зимових теплицях (зимово-весняна культура)</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овоочівництва, методичні вказівки</p>	<p>2, 13, 23, 24, 35, 56, 60, 61, 80</p>	<p>За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування і збирання врожаю помідора у закритому ґрунті 2 год</p>	
<p>Тема 7. Біологічна характеристика і технологія вирощування перцю солодкого і баклажана: – морфо-біологічні особливості перцю солодкого і баклажана; – сорти, гібриди перцю солодкого і баклажана; – вирощування розсади перцю солодкого і баклажана; – технологія вирощування перцю солодкого і баклажана, збір врожаю.</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>Презентація</p>		<p>Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год</p>	
<p>Тема 8. Біологічна характеристика і технологія вирощування огірка, кабачка, патисона: – морфо-біологічні особливості огірка, кабачка, патисона; – сорти, гібриди огірка, кабачка, патисона; – вирощування розсади огірка, кабачка, патисона; – технологія вирощування огірка, кабачка, патисона, збір врожаю.</p>	<p>Лекція F2F</p>	<p>Презентація</p>		<p>Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год</p>	
<p>Тема 8. Розробка технологічної схеми вирощування огірка у відкритому ґрунті</p>	<p>Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F</p>	<p>Практикум з овоочівництва, методичні вказівки</p>	<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 27, 32, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 66, 69, 70-74, 79, 82-84.</p>	<p>За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування і збирання врожаю огірка у відкритому ґрунті 2 год</p>	<p>Вирішення завдання 2-3 бали</p>
<p>ЗМ 4. Група плодівих овочевих культур родини Пасльонові і Гарбузові</p>	<p>Семінарське заняття (індивідуальна робота) F2F</p>		<p>5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 27, 32, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 66, 69, 70-74, 79, 82-84.</p>	<p>Самостійна підготовка до модульного контролю та індивідуальна робота</p>	<p>Усна відповідь, тестові завдання 7–10 балів</p>

<p>Тема 9. Біологічна характеристика і технологія вирощування цибулі ріпчастої:</p> <ul style="list-style-type: none"> – морфо-біологічні особливості цибулі ріпчастої; – сорти, гібриди цибулі ріпчастої; – вирощування розсади цибулі ріпчастої; – технологія вирощування цибулі ріпчастої однорічними (з насіння на рікку, з розсади на рікку) і дворічними (з арбажейки на рікку) способами, організація збирання врожаю. 	Лекція F2F	Презентація		Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 4 год	
<p>Тема 9. Сорти, гібриди і розробка технологічної схеми вирощування цибулі ріпчастої у відкритому ґрунті однорічним способом</p>	Лабораторне заняття (індивідуальна робота) F2F	Практикум з овоочівництва, методичні вказівки	5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 27, 32, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 66, 69, 70-74, 79, 82-84.	За умовою індивідуального завдання та зразком агротехплану провести попередні розрахунки обсягу робіт і скласти технологічну карту вирощування і збирання врожаю цибулі ріпчастої однорічним способом з насіння. Описати сорти (гібриди) цибулі ріпчастої 2 год	Вирішення завдання 2-4 бали
<p>Тема 10. Біологічна характеристика і технологія вирощування часнику</p>	Лекція F2F	Презентація		Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год	
<p>Тема 11. Біологічна характеристика і технологія вирощування столового буряка, моркви, петрушки, селери, редьки і редиски:</p> <ul style="list-style-type: none"> – морфо-біологічні особливості овочевих коренеплідних рослин; – сорти, гібриди столового буряка, моркви, петрушки, селери, редьки і редиски; – вирощування розсади селери; – технологія вирощування столового буряка, моркви, петрушки, селери, редьки і редиски, організація збирання врожаю. 	Лекція F2F	Презентація		Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 4 год	

<p>Тема 12. Біологічна характеристика і технологія вирощування груп Зеленні та Плодові родин Бобові і Тонконогові.</p> <p>– морфо-біологічні особливості овочевих зеленних рослин (салату посівного, шпинату, кропу), плодкових родини Бобові (гороху овочевого, квасолі цукрової) і плодкових родини Злакові (кукурудзи цукрової);</p> <p>– сорти, гібриди і технологія вирощування салату посівного, шпинату, кропу;</p> <p>– сорти, гібриди і технологія вирощування гороху овочевого, квасолі цукрової;</p> <p>сорти, гібриди і технологія вирощування (кукурудзи цукрової).</p>	Лекція F2F	Презентація		Передивитись презентацію, законспектувати лекцію 2 год	
Змістовий модуль 5. Біологічна характеристика і технологія вирощування овочевих культур групи Цибулеві і Коренеплоди	Семінарське заняття (індивідуальна робота) F2F		5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 27, 32, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 66, 69, 70-74, 79, 82-84	Самостійна підготовка до модульного контролю та індивідуальна робота	Усна відповідь, вирішення завдання 2-5 бали
Змістовий модуль 6. Біологічна характеристика і технологія вирощування овочевих рослин груп Зеленні та Плодові родин Бобові і Злакові	Семінарське заняття (індивідуальна робота) F2F		5, 7, 9-15, 17, 19, 20, 23, 24, 27, 32, 37, 44, 45, 47, 48, 52, 54, 55, 57, 62, 63, 68, 69, 70-74, 77, 78, 79, 82-84	Самостійна підготовка до модульного контролю та індивідуальна робота	Усна відповідь, вирішення завдання 2-5 бали
			Разом		43-70
			Екзамен		Усна відповідь, вирішення завдання 17-30 балів
			Всього		60-100 балів

4. Система оцінювання та вимоги

Поточний і підсумковий (екзамен) контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70 балів, підсумкового – 30.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на лабораторних заняттях.
2. Виконання індивідуальних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи на лабораторних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і оформленні робочого зошита на лабораторних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на лабораторне заняття, правильність написання письмового

тестового модульного контролю на лабораторному занятті, результати усного опитування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Рекомендована література

1. Агрохімічний аналіз / М.М. Городній, А.В. Бикін, А.Г. Сердюк, В.П. Каленський. К.: Арістей, 2007. 624 с.
2. Барабаш О.Ю., Тараненко Л. К., Сич З.Д. Біологічні основи овочівництва. К.: Арістей, 2005. 344 с.
3. Барабаш О.Ю. Сич З.Д., Носко В.Л. Догляд за овочевими культурами. К.: Нововведення, 2008. 122 с.
4. Барабаш О.Ю. Овочівництво і плодівництво: підручник/ О.Ю. Барабаш та ін. Київ: Вища шк., 2000. 503 с.
5. Барабаш О.Ю. Овочівництво. К.: Вища школа, 1994. 371 с.
6. Барабаш О.Ю., Хареба В.В., Гутиря С.Г. Розсада овочевих культур. К.: Вища шк., 2002. 55 с.
7. Вирощування високоякісної розсади овочевих культур: Рекомендації / Г.І. Яровий, С.І. Попов, О.Є. Турчинов [та ін.]. Х.: Плеяда, 2005. – 22 с. 357 с
8. Все про городництво. / О.Ю. Барабаш, П.С. Семенчук. К.: Вирій, 2000. 284 с.
9. Ганичкина О.А. Все об овощах. СПб.: ЗСКЭО Кристалл, М.: Оникс, 2009. 208 с.
10. Гармонія овочевої краси та користі /З.Д. Сич, І.М. Сич. К.: Арістей, 2005. 190 с.
11. Гіль Л.С. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту / Л.С. Гіль, А.І. Пашковський, Л.Т. Сулима. Вінниця: Нова книга, 2008. Ч. 1. 368 с.
12. Гіль Л.С. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту / Л.С. Гіль, А.І. Пашковський, Л.Т. Сулима. Вінниця: Нова книга, 2008. Ч. 2. 391 с.
13. Гончаренко В.Ю. Удобрення овочевих культур. К.: Урожай, 1989. 140 с.
14. Господаренко Г.М. Агрохімія. К.: ННЦ ІАЕ, 2010. 400 с.
15. Господаренко Г.М. Удобрення садових культур: Навч. посібник / К.: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2010. 340 с.
16. Гриби і грибівництво / П.А. Сичов, Н.П. Ткаченко. Донецьк: СТАЛКЕР, 2003. 512 с.
17. Дереча О.А. Природоохоронна технологія вирощування овочевих культур у відкритому ґрунті зони північного Лісостепу і Полісся України: Навчальний посібник. Житомир: Полісся, 2003. 208 с.
18. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2019 році.
19. Довідник з насінництва овочевих і баштанних культур / О.Я. Жук, В.П. Роєнко. К.: Аграрна освіта, 2002. 90 с.
20. Довідник овочівника Степу України / Г.І. Латюк, Л.М. Попова, П.С. Тихонов, Б.С. Ангел, С.П. Максимов, Л.М. Сапожникова, Ю.С. Кленковський. Одеса: ВМВ, 2010. 470 с.
21. Жук О.Я., В.Ю. Жук. Лежкість капусти білоголової залежно від сорту і гібрида // Овочівництво і баштанництво: міжвід. тем. наук. зб. Х., 2009. Вип. 55. С. 354 – 359.
22. Жук О.Я., З.Д.Сич. Насінництво овочевих культур: навчальний посібник. Вінниця : Глобус – ПРЕС, 2011. 450 с.

23. Закритий ґрунт / О.В. Приліпка, П.П. Іваненко. К.: Урожай, 2001. 358 с.
24. Зелені овочеві культури / О.Ю. Барабаш, С.Т. Гутиря. К.: Вища школа, 2006. 86 с.
25. Каталог сортів овочевих культур та картоплі, 2020 (Офіційні описи сортів). Охорона прав на сорти рослин. Офіційний бюлетень 2020.
26. Каталог сортів рослин, придатних для поширення в Україні картоплі і овочевих культур.
27. Колтунов В.А. Харчові продукти. Фрукти, овочі, ягоди, гриби. К., 2013. 484 с.
28. Колтунов В.А. Якість плодовоовочевої продукції та технологія її зберігання. К., 2004. 583 с.
29. Куд О.В. Ефективність використання мікроелементів у системі удобрення капусти білоголової. Овочівництво і баштанництво: міжвід. тем. наук. зб. Х., 2009. Вип. 55. С. 195–200.
30. Лихацький В.І. Баштанництво: Навчальний посібник. К.: Вища школа, 2002. 165 с.
31. Лихацький В.І., Бургарт Ю.С., Васянович В.Д. Овочівництво. Ч. 1, 2. К., 1996.
32. Овочівництво. Практикум / За ред. В.І. Лихацького. Вінниця, 2012. 451 с.
33. Лісовал А.П. Методи агрохімічних досліджень. К.: НАУ, 2001. 92 с.
34. Лудилов В.А. Все об овощах М.: ЗАО Фитон, 2010. 424 с.
35. Мазоренко Д.І. Механізовані технології в овочівництві, баштанництві та насінництві: курс лекцій / Д.І. Мазоренко, А.І. Яшук, В.І. Пастухов. Харків: ХНТУСГ, 2010. 270 с.
36. Манолов Е.В. Сортовой каталог овощных культур России. /Е.В. Монолов. М.: АТС, 2003. 492 с.
37. Мельничук Д. Якість продуктів та сучасні стратегії удобрення / Д. Мельничук, М. Пильников, М. Городній. К.: Арістей, 2004. 487 с.
38. Методичні рекомендації до виконання лабораторної і самостійної роботи „Визначник овочевих рослин за морфологічними ознаками насіння і плодів” для студентів за напрямом 6.130103 „Агрономія” / Відповідальний за випуск З.Д. Сич. – К.: Фітосоціоцентр, 2009. 36 с.
39. Мухин В.Д. Ранние овощи. М.: Ниола прес, 2007. 176 с.
40. Овочівництво: Навчальний посібник / В.І. Шеманьов, О.М. Лазарева, Н.В. Грекова, О.М. Олексюк. Дніпропетровськ: ДДАУ, 2001. 391 с.
41. Олійник Г.І. Овочівництво захищеного ґрунту в контексті забезпечення продовольчої безпеки України: монографія/ Г.І. Олійник, І.О. Севідова. Харків: Майдан, 2012. 232 с.
42. Подпратов Г.І. Сич З.Д., Барабаш О.Ю. Короткий енциклопедичний словник з овочівництва, К.: ННЦ ІДЕ, 2006. 300 с.
43. Приліпка О.В., Кравченко В.А., Янчук Н.І. Гібриди і сорти овочевих культур для закритого ґрунту. К.: ЕКМО, 2006. 23 с.
44. Приліпка О.В. Тепличне овочівництво. К.: Урожай, 2002. 255 с.
45. Пузік Л.М. Збереження якості овочів, плодів та картоплі. Навчальний посібник. Х., 2006. 228 с.
46. Пузік Л.М. Технологія зберігання плодів, овочів та винограду. Х., Майдан, 2011. 333 с.
47. Регулятори росту рослин /http://www.ecolabel.org.ua
48. Романова Т.А. Насіннева продуктивність капусти білоголової пізньостиглої за використання добрив: монографія. Харків: ФОРМ Бровін О.В., 2016. 174 с.
49. Саблук П.Т., Мазоренко Д.І., Мазнева Г.С. Технології та нормативи витрат на вирощування овочевих культур. К.: ННЦ ІАЕ, 2010. 340 с.
50. Сич З.Д., Харєба В.В. Можливості українського овочівництва в умовах глобалізації. Овочівництво і баштанництво. 2004. Вип. 49. С. 3–11.
51. Сич З.Д., Бобєєв І.М. Сортівчення овочевих культур: навч. посібник. К.: Нілан-ЛТД, 2001. 578 с.
52. Сологуб Ю.І. Стрелюк І.М., Максимюк С. Овощеводство. Новые подходы – реальная прибыль: практ. пособие. Киев: Полиграф плюс, 2012. 200 с.
53. Стецишин П.О. Рекуленко В.В., Пиндус В.В. Основи органічного виробництва. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 528 с.
54. Сучасні технології в овочівництві /за ред. К.І. Яковенка. Х.: ІОБ УААН, 2001. 128 с.
55. Теплиці, парники / Агротехнічні рекомендації та опис технології вирощування овочів і ягід. Донецьк: ВКФ БАО, 2005. 128 с.
56. Удобрення овочевих та баштанних культур: монографія. /І. Корнієнко, В.Ю. Гончаренко, Л.П. Ходєєва та ін. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2014. 370 с.
57. Улянич О.І. Зелені та пряносмакові овочеві культури. К.: Дія, 2004. 67 с.
58. Шеманьов В.І. та ін. Овочівництво: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДДАУ, 2001. 392 с.
59. Яровий Г.І. Довідник з питань захисту овочевих і баштанних рослин від шкідників, хвороб та бур'янів. Харків: Плеяда, 2006. 262 с.
60. Яровий Г.І. Наукові основи вирощування та захисту основних овочевих і баштанних культур від хвороб і шкідників: монографія. Харків: Плеяда, 2010. 375 с.

61. Яровий Г.І., Романов О.В. Овочівництво: навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 376 с.